

Tiia Raudmägi
Telemark Hulgi OÜ
Tiia@iuring.ee

Teie: 05.03.2025 nr

Meie: 12.03.2025 nr 12-2/25-0007/008-5

Maksejõuetuse teenistuse selgitus haldusjärelevalve osas

Lugupeetav pr Raudmägi

Täname Teid täiendava pöördumise eest. Maksejõuetuse teenistus selgitab Teile käesolevaga järgmist:

PankrS § 70 kohaselt teostab Maksejõuetuse teenistus piiratud ulatuses iseseisvalt oma äranägemise järgi haldusjärelevalvet pankrotihaldurite üle.

Juhul, kui Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda juba teostab pankrotihalduri üle haldusjärelevalvet, ei tohi teist järelevalvemenetlust pankrotihalduri suhtes samas asjas samadel asjaoludel algetada. Käesoleval juhul pöördusite mõlema haldusorgani poole korraga ning Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja kutsekogu juhatus alustas menetlustoimingutega esimesena.

Vastavalt pankrotiseaduse (PankrS) § 192¹ lg 4 on Maksejõuetuse teenistus oma tegevuses sõltumatu. Maksejõuetuse teenistusele kaebusi esitada ei saa, küll aga on Maksejõuetuse teenistusel õigus haldusjärelevalve läbiviimiseks juhul, kui talle saavad vastavad rikkumist kirjeldavad andmed teatavaks muul moel.

Vastavalt PankrS § 67 võivad halduri tegevuse peale **parasjagu läbiviidavas pankrotimenetluses** - seega ka Teile viidatud pankrotiasjas nr 2-24-9439 - võlausaldaja ja võlgnik **kaevata** pankrotitoimkonnale, **võlausaldajate üldkoosolekule, kohtule** või Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojale.

Vastavalt PankrS § 69 teostab kohus (antud juhul järelevalvekohtunik Sile) järelevalvet pankrotihalduri tegevuse üle. Kohus võib haldurilt igal ajal nõuda teavet pankrotimenetluse käigu ja halduri tegevuse kohta. Kohus võib tutvuda halduri toimikuga ning saada väljavõtteid halduri avatud võlgnikupõhise maksekonto kohta ja võlgniku arvelduskonto selle perioodi kohta, millal halduril oli võlgniku arvelduskonto kasutamise õigus. Juhul, kui haldur rikub oma kohustusi, võib kohus määrata talle trahvi, kui kohus on teinud haldurile trahvihoiatuse. Kohustuse raske rikkumise korral võib kohus haldurit trahvida eelnevat hoiatust tegemata.

Vastavalt PankrS § 84 teostab kohus (antud juhul järelevalvekohtunik Sile) järelevalvet pankrotimenetluse seaduslikkuse üle ja täidab muid seadusest tulenevaid ülesandeid, sh kuid

mitte ainult on pankrotiasja menetleva kohtu pädevuses pankrotimenetlusega seotud hagimenetlused, halduri poolt määratud häälte arvuga seotud vaidluste lahendamine võlausaldajate üldkoosolekul, pankrotihalduri määratud alghindade kontroll, pankrotimenetluse lõpetamine, pankrotihalduri ja pankrotitoimkonna liikme tasu ja kulutuste kinnitamine, pankrotimenetluses osalevate ja seda menetlevate isikute trahvimine, ärikeelu, sundtoomise, aresti ja elukohast lahkumise keelu kohaldamine.

Maksejõuetuse teenistus juhib kõigi võlausaldajate tähelepanu asjaolule, et pankrotihaldurite üle järelevalve teostamine pankrotimenetluse kestel on eelkõige võlausaldajate endi peamine ülesanne koostöös konkreetset pankrotiasja menetleva järelevalvekohtunikuga.

Pankrotihalduri üle teeb konkreetsetes pankroti- või saneerimismenetluses järelevalvet maakohus (antud juhul Harju Maakohus), kellel on võimalik haldurit või saneerimisnõustajat trahvida, ta ülesannetest vabastada või tema tasu vähendada. Maakohtul ei ole võimalik haldurile ega saneerimisnõustajale määrata tegutsemiskeeldu.

Pankrotiasja menetlemine kuulub maakohtu pädevusse (PankrS § 4 lg 1). Kohus teeb konkreetsetes pankrotiasjas halduri tegevuse üle järelevalvet (PankrS § 84, § 69 lg 1) ning võib haldurit kohustuste rikkumise korral trahvida (PankrS § 69 lg 2) või ta vabastada (PankrS § 68 lg 2). Ka haldurile tasu määramine ja põhjendatud juhul selle vähendamine on maakohtu pädevuses (PankrS § 65 lg 5, RKTkm 3-2-1-155-16, p 14). Maakohtul ei ole võimalik haldurile määrata tegutsemiskeeldu ei konkreetsetes pankrotiasjas ega üldiselt.

Kohus võib pankrotihaldurilt igal ajal nõuda teavet pankrotimenetluse käigu ja pankrotihalduri tegevuse kohta. Kohus võib tutvuda pankrotihalduri toimikuga ning saada väljavõtteid pankrotihalduri avatud võlgnikupõhise maksekonto kohta ja võlgniku arvelduskonto selle perioodi kohta, millal pankrotihalduril oli võlgniku arvelduskonto kasutamise õigus.

Maksejõuetuse teenistus soovitab osa võtta kõigist võlausaldajate üldkoosolekutest.

Võlausaldajad peavad olema proaktiivsed ning peavad jälgima, et pankrotitoimkonda valitaks üksnes erapooletud ja sõltumatud väiksemate ja suuremate nõuetega võlausaldajaid esindavad pankrotitoimkonna liikmed, kes sisuliselt ja regulaarselt pankrotihalduri üle kõigi võlausaldajate nimel ja usaldusel järelevalvet teostaksid.

Pankrotitoimkonda ei või kuuluda kohtunik, võlgniku lähikondne, samuti selle pankrotimenetluse haldur ega usaldusisik. Võlausaldajad peavad jälgima ja juhtima järelevalvekohtu tähelepanu PankrS § 125 toodud keelatud toimingutele näiteks, et pankrotihaldur ei ostaks pankrotimenetluses teenuseid sisse pankrotitoimkonna liikmetega (ehk järelevalveorgani liikmetega) seotud ühingutelt.

Pankrotitoimkond peab kaitsma pankrotimenetluses kõigi võlausaldajate huve, valvama halduri tegevuse üle ja täitma muid seadusest tulenevaid ülesandeid nagu näiteks kooskõlastab pankrotivara enampakkumisel pankrotihalduri määratud alghinna.

Pankrotitoimkond peab kontrollima, et pankrotihaldur tegutseks otstarbekalt ja kooskõlas seadusega, jälgides selleks pankrotivõlgniku majandustegevuse käiku, raamatupidamist ning finantsolukorda.

Pankrotitoimkond võib igal ajal tutvuda pankrotihalduri toimikuga, nõuda vajaduse korral lisateavet ja -dokumente pankrotimenetluse kohta, samuti kontrollida pankrotihalduri majandustegevust pankrotivara valitsemisel (nt küsida pangakontode väljavõtet kulutuste tegemise kontrollimiseks).

Juhul, kui selgub, et pankrotihalduri väljamaksed, olid (osaliselt) põhjendamatud, tuleb väljamaksed saanud isikul, sh pankrotihalduril seadusliku aluseta saadud raha alusetu rikastumise sätete alusel pankrotivarasse tagastada või tekitatud kahju hüvitada.

Kui pankrotitoimkond on andnud haldurile nõusoleku teha tema ülesannete täitmiseks põhjendamatuid kulutusi, vastutavad nõusoleku andnud pankrotitoimkonna liikmed võlgniku ees solidaarselt halduriga. Seejuures võib nõude põhjendamatuteks kulutusteks makstu tagastamiseks pankrotivarasse esitada ka võlausaldaja (PankrS § 66).

Pankrotitoimkonna liikmed, kes on oma kohustuse rikkumisega tekitanud süüliselt kahju võlgnikule, võlausaldajale või massivõlausaldajale, vastutavad pankrotimenetluses tekitatud kahju eest solidaarselt.

Kui ei ole võimalik pankrotihalduri rikkumisi kõrvaldada ja alusetuid väljamakseid pankrotivarasse tagasi saada, võib võlausaldajal olla PankrS § 63 lg 1 eelduste täitmisel pankrotihalduri vastu kahju hüvitamise nõue.

Antud pankrotiasja toimikust nähtub, et Te ei ole pöördunud järelevalvekohtuniku poole kaebusega ega taotlusega korraldada pankrotimenetluse järelevalves suuline istung, milles väidetavaid asjaolusid kohtu juhtimisel ja juuresolekul lahendada. Samuti ei ole Te (veel) ilmselt esitanud kahju hüvitamise nõuet pankrotihalduri vastu.

Ühtlasi soovitame Teil tutvuda 06. veebruari 2025.a Riigikohtu halduskolleegiumi määrusega nr 3-24-146 teemal haldusjärelevalve ning Maksejõuetuse teenistuse 2024.a tegevusaruande punktiga 4 (alates lk 11 jj) ning selle aruande lisaga nr 2 (HJV), mis on avalikult kättesaadavad: <https://maksejouetus.konkurentsiamet.ee/maksejouetuse-teenistus/tegevused-ja-tulemused>

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Signe Viimsalu
Maksejõuetuse teenistuse juhataja